

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Holger Eriksen: Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning
vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om foranstaltninger vedrørende blinde og stærkt svagsynede.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1245, fremsættelsen i tidenden sp. 2300).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Lysholt Hansen: I december 1937 afgav vanføreudvalget sin 4. betænkning, der drejede sig om bedring af den håndværksmæssige uddannelse af blinde, og dette udvalg stillede forskellige forslag, bl. a. om at sinkebørn, der var blinde, skulle anbringes i kontrolleret familiepleje, at der skulle oprettes en særlig håndværksskole med erhvervsmæssigt drevne værksteder, at der skulle oprettes et forsøgsværksted for blinde, og endelig at der skulle ansættes en teknisk konsulent ved blindeinstituttet. Selvom disse forslag ikke har kunnet give en blot nogenlunde effektiv løsning af de blindes erhvervsmæssige problemer, er det givet, at forslagene i sig selv har vakt forhåbninger og forventninger hos de blinde.

Til trods for at der nu er gået 20 år, er dog kun forslaget om ansættelse af en teknisk konsulent blevet gennemført. Mit parti er derfor glad for, at socialministeren nu har lagt forslaget til lov om foranstaltninger vedrørende blinde og stærkt svagsynede på folketingets bord og har gjort det så kort efter, at den kommission, der har gennemarbejdet hele problemet omkring de blinde, har afgivet sin betænkning.

Det er jo sådan, at i en tid, hvor der på folketingets dagsorden står de store år-

ganges problem, folkepensionen, skatte-reformen og andre store sager er en ny blindelov kun en lille ting, men derfor ikke noget, der er betydningsløst. Socialministerens forslag er en rammelov, som pålægger ministeren at drage omsorg for, at blinde får tilstrækkelig undervisning, erhvervsmæssig oplæring og støtte i deres bestræbelser for at løse deres beskæftigelsesmæssige, kulturelle og økonomiske problemer.

Det forslag, der er fremsat, appellerer imidlertid ikke så meget til penge-kassen som til hjertelaget, idet der kun er tale om, at statens forpligtelser i forhold til bestående lovgivning udvides på følgende områder: ansættelse af blindekonsulenter, udvidet bistand ved erhvervsvalg og i erhvervs-spørgsmål, statstilskud til erhvervsdrivende blindes indkøb af materialer og til afsætning af deres produkter, større statsstøtte til de såkaldte beskyttede værksteder og endelig nye regler for indberetning af blinde og svagsynede. Da det, der søges gennemført, er en rammelov, hvor statens årlige ydelse fastsættes på bevillingslove, håber jeg, lovforslaget må få en let gang gennem tinget.

Den betænkning, der ligger til grund for ministerens forslag, taler i usædvanlig grad til mennesket eller rettere sagt til medmennesket. Vi læser i denne betænkning, at mellem 5 000 og 6 000 mennesker er helt blinde eller stærkt svagsynede. Det er lige så mange mennesker, som vi finder i byer som Maribo, Frederiksværk eller Ringkøbing. Omkring halvdelen af disse blinde formoder man er over 60 år, og det er jo en oplysning, der ligesom bringer problemet nærmere ind på livet af os alle. Man ved imidlertid ikke bestemt, hvor mange blinde der findes i vort land, der jo ellers i andre henseender er meget vel registreret. Det er nemlig ikke enhver blind, som myndighederne bliver gjort opmærksom på.

De blindekonsulenter, som har været i arbejde takket været midler, der har været stillet til rådighed af socialministeriet og Dansk Blindesamfund i forening, har truffet mennesker, der har været blinde i mere end 30 år, uden at skolen, præsten, socialkontoret eller lægen har underrettet blindeforsorgen om dem. Jeg synes derfor, det er helt naturligt, at ministeren foreslår indberetningspligten skærpet. Det sker jo ikke for at tage børnene fra deres forældre,

[Lysholt Hansen.]

langt fra. Også det blinde barn har ganske givet bedst af at leve hele sin barndom hos sine naturlige forældre, såfremt forældrene ellers forstår at opdrage det til trods for alle de psykiske problemer, der som regel er både for forældrene og børnene. Ministeren foreslår derfor øget forældrevejledning med rådgivning i hjemmet, forældrekursus og forældrebesøg på skolerne, alt sammen med det ene formål: at gøre det blinde barn så vel skikket til at klare sig i tilværelsen, som det er menneskeligt muligt.

Skolepligten indtræder i dag for det blinde barn med det ottende år; det foreslås nu ændret til det syvende år. Pligten varer i ti år, hvorefter i mange tilfælde kommer den erhvervsmæssige uddannelse. Ændringen i blindhedsårsagerne — et forhold, der har fået sin ganske særlige omtale i blindekommissionens betænkning — gør det særlig ønskeligt at få det blinde barn under tilsyn så tidligt som muligt. Det skal nemlig lære at være blindt, lære at klare sig med de muligheder, det nu råder over. Det er, som det så ofte er sagt fra Dansk Blindesamfunds side, ikke det, man har mistet, der tæller, men det, man har tilbage, for på det skal hele fremtiden bygges op.

Under kommissionens arbejde har man også etableret forsøg af forskellig art, hvoraf det betydningsfuldeste er forsøget med blindekonsulenter. I lande som Amerika og England har man i mange år kendt blindekonsulenter eller home teachers, som man kalder dem; det er i reglen mennesker, der selv er blinde. Takket være tipsmidler og bevillinger fra socialministeriet og Dansk Blindesamfund har man herhjemme i det sidste års tid forsøgsvis prøvet en konsulentordning. Man har aflagt omkring 1 000 besøg hos ca. 700—800 blinde og stærkt svagsynede. I den redegørelse, som socialministeriets videnskabelige konsulent, Henning Friis, har udarbejdet på grundlag af en efterundersøgelse af de elever, der har forladt blindeinstituttet i København i årene 1939, 1941, 1943, 1945 og 1947, har man fået en klar bekræftelse på de beretninger, konsulenterne har hjembragt fra deres besøg.

Begrænsningen i de blindes valg af be-

skæftigelse fremgår af, at af 102 mænd, der omfattedes af undersøgelsen, er de 62 børstenbindere, At deres fortjenstmuligheder er meget små, ses deraf, at af de 40 selvstændige håndværkere tjener 11 ingenting, 18 har en indtægt under 1 200 kr., 10 en indtægt mellem 1 200 og 3 600 kr. og 1 en indtægt over 3 600 kr. årlig. Af de 19, der beskæftiges på beskyttede værksteder, tjente 1 under 1 200 kr., 8 havde en indtægt mellem 1 200 og 3 600 kr. og endelig 10 en indtægt over 3 600 kr. årlig.

Jeg synes, det er helt naturligt, at ministeren på baggrund af disse oplysninger har følt sig opfordret til at medvirke til en bedring af disse forhold.

I de senere år er det lykkedes at få blinde placeret som industriarbejdere og telefonpassere. I en oversigt, som Dansk Blinde-samfund har udarbejdet i efteråret, oplyses det, at man på det tidspunkt havde 32 telefonpassere; de tjente tilsammen 256 000 kr. på et år. Men det er værd at mærke sig, at de sparede det offentlige for 127 000 kr., som de ville have kunnet få i invaliderente. Jeg synes, det understreger, at alle bestræbelser der fører til øget beskæftigelse af blinde, må støttes, først og fremmest af hensyn til de blinde, men også fordi det er den billigste form for hjælp, man har. Ledighed betyder jo ikke alene fattigdom, men også modløshed og en følelse af overflodighed. Det forstod man i 30ernes arbejdsløshedsperiode. De blinde er imidlertid ikke kommet over dette stadium endnu. 32 telefonpassere og 20 industriarbejdere! Det er ganske vist 52 mere end for 20 år siden; det er et fremskridt, og det er et fremskridt, som kan føres videre gennem denne lov.

Jeg synes, at der påhviler det offentlige, stat og kommune, et tungt ansvar, som understreges af beretningerne i blindekommissionens betænkning. Jeg kan derfor ikke lade være med at henstille til de offentlige myndigheder at tænke på de blinde, når de skal ansætte telefonpassere, og, når de skal købe varer ind, som fremstilles af blinde, da at gøre deres indkøb i disse specielle udsalg.

Der foreslås i lovforslaget oprettet et blindenævn, hvori de på dette område interesserede parter bliver repræsenteret. Det forekommer mig at være en fornuftig

[Lysholt Hansen.]

ordning at samle alle omkring forhandlingsbordet, så udviklingen hele tiden er under observation.

Det foreliggende lovforslag er som sagt en ramme- og bemyndigelseslov, som pålægger ministeren at drage omsorg for, at blindeforsorgen får den hjælp og støtte, som er nødvendig. Men de enkelte bevillinger skal tiltrædes af finansudvalget; jeg håber, at gennemførelsen af denne lov må blive efterfulgt af de nødvendige bevillinger. Det gælder støtte til de erhvervsmæssige foranstaltninger, til de kulturelle og humanitære, og det gælder ikke mindst etableringen af konsulentordningen. Jeg tror ikke, at disse konsulents betydning kan overvurderes. Jeg tænker ikke så meget på, at konsulenterne har konstateret, at op til 15 pct. af de besøgte ikke har fået den hjælp, der var mulighed for, fordi myndighederne ikke kendte den enkelte, og fordi den enkelte ikke kendte de love, der gav ham ret til hjælp, nej, jeg tænker på betydningen for den enligtbøende isolerede, der har mødt skæbnen i den mest ubehagelige form. Det har den allerstørste betydning, at man får indblæst denne mand eller denne kvinde nyt livsmod og ny livsvilje.

Vi kan her i tinget lave love, der gælder grupper af medborgere, men alt arbejde må begynde med den enkelte, og derfor skal jeg også på mit partis vegne give dette lovforslag den varmeste anbefaling.

Givskov Christensen: Med det foreliggende lovforslag om foranstaltninger vedrørende blinde og stærkt svagsynede tilstræbes en omorganisering af forsorgen for blinde og stærkt svagsynede. Man samler i dette lovforslag en række bestemmelser fra andre gældende love og tilsigter samtidig en vis effektivisering og udvidelse af forsorgen.

Den højtærede socialminister har i sit lovforslag fulgt blindekommissionens betænkning. Der skønnes for os i mange henseender at være rimelig grund til i lovgivningsform at følge kommissionens forslag op, omend der i det ligger en række spørgsmål, som nødvendigvis bør underkastes en nærmere overvejelse, men principielt deler vi helt og fuldt ønsket om, at der tilveje-

bringes så gode foranstaltninger som overhovedet muligt for den gruppe af vanskeligt stillede medborgere, som lovforslaget omhandler.

Det er klart, at de 6 000 medborgere, som af forskellige årsager er ramt af blindhed eller stærk svagsynethed, hvadenten den er medfødt eller først indtrådt senere, har ganske særlige problemer, som det er samfundets pligt at bidrage til løsningen af. Der har da også efter den hidtidige lovgivning, dels i forsorgsloven og folkeforsikringsloven, dels i en række love om blinde børns undervisning, været mulighed for fra offentlig side at give blinde og stærkt svagsynede støtte til uddannelse og erhverv, men der har, hvad kommissionen utvivlsomt med rette anfører, ved løsningen af de blindes såvel som de invalideredes problemer i det hele taget været en tendens til at koncentrere sig om at tilvejebringe økonomisk sikring gennem en udbygning af invaliderenteordningen, medens der er lagt for lidt vægt på gennem aktiv revalidering at sætte de pågældende i stand til at arbejde.

Man rører utvivlsomt ved noget centralt, når man påpeger, at den, der ikke kan se, har et ganske særligt behov for at udfylde sin tilværelse gennem beskæftigelse, hvadenten der er tale om egentligt erhvervsmæssigt arbejde eller ej, og når man påpeger, at arbejde for dem så at sige er en livsnødvendighed. Kommissionen har sikkert også ret i den betragtning, at flere og mere differentierede beskæftigelsesmuligheder ikke blot betyder, at flere blinde kan beskæftiges, men tillige, at det i højere grad er muligt at finde en beskæftigelse, der kan tilfredsstille de enkelte og derved skabe forudsætningerne for en større udfoldelse og for menneskelig udvikling.

I det hele taget er problemerne vedrørende blindes indpasning i samfundslivet af betragteligt omfang. Et af dem vedrører forholdet på en arbejdsplads mellem blinde og seende, og når det i kommissionsbetænkningen påpeges, at der tiltrænges et yderligere oplysningsarbejde både blandt blinde og seende, tror jeg, det er rigtigt. Det har imidlertid til forudsætning, at en række psykologiske spørgsmål, der uundgåeligt melder sig, gøres til genstand for en nærmere undersøgelse. Jeg kan tilslutte mig kom-

[Givskov Christensen.]

missionens anbefaling af, at der tilvejebringes de fornødne midler hertil og til at udbygge oplysningsarbejdet.

Jeg ser det foreliggende lovforslag som et udtryk ikke blot for ønsket om rent praktisk at sammenfatte lovgivningen, der vedrører blinde og stærkt svagsynede, men også i høj grad for ønsket om at tilvejebringe bedre uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder. Jeg noterer i denne forbindelse med tilfredshed konstateringer af, at de seneste ændringer i folkeforsikringsloven har betydet et fremskridt i henseende til at animere de blinde, som er i stand dertil, til at gå over til fuld selvforsørgelse. Det gældende system har været medvirkende til, at så få blinde har haft normalt arbejde.

Den højtærede ministers forslag, som iøvrigt har mange lighedspunkter med den lov om foranstaltninger for døve og tungnøre, som gennemførtes i 1950, medfører, såvidt jeg kan skønne, betydelige ændringer i den gældende lovgivning. Ændringerne betyder en udvidelse af det offentliges forpligtelser med hensyn til uddannelse, arbejdsformidling, starthjælp og støtte til at aftage produktion.

Jeg gentager min principielle tilslutning, men finder anledning til at anføre, at lovforslaget rummer temmelig vidtstrakte bemyndigelser til den højtærede minister og det blindenævn, som i henhold til loven ønskes nedsat. Jeg skal ikke bestride nødvendigheden af visse ministerielle bemyndigelser på denne lovgivnings område, men er af den opfattelse, at vi nødvendigvis må se nærmere på baggrund og retningslinier.

Eksempelvis finder jeg, at spørgsmålet om den ønskede effektivisering af indberetningspligten bør nøjere belyses, både hvad hidtidige erfaringer og ministerens planer for den fremtidige ordning angår. Vi må også have lidt større klarhed over, hvad der vedrørende ansættelse af blindekonsulenter tænkes på med lovforslagets tekst om, at de skal ansættes „i fornødent omfang“. Heri ligger ikke fra min side noget som helst forsøg på underkendelse af det positive resultat, en forsøgsvis konsulentordning har givet, men alene ønsket om, at en konsulentvirksomhed fra første færd lægges i så faste og hensigtsmæssige rammer som overhovedet muligt. Jeg vil iøvrigt anerkende

det utvivlsomt betydningsfulde i, at det gennemførte vejledningsarbejde udbygges, men vil gerne have lidt nærmere klarhed over, hvad det indebærer praktisk og økonomisk. Der er etableret en forsøgsvis ordning i forbindelse med blindeinstituttet på Refsnæs, og det antydes, at når det er gørligt, vil spørgsmålet om normering af særligt personale blive taget op.

Lovforslagets bestemmelser om den erhvervsmæssige placering af blinde, der hidtil er sket gennem blindeinstituttet i København og Dansk Blindesamfund, er utvivlsomt nyttige og i samklang med ønsket om at give de blinde og svagsynede flere og bedre erhvervs muligheder, det være sig som lønarbejdere eller selvstændige, end der hidtil har været. Men der er i denne forbindelse sikkert en række spørgsmål, der bedst egner sig til drøftelse i udvalget.

Jeg finder anledning til at udtrykke min tilfredshed med den lovændring, der er foreslået med hensyn til den skolepligtige alder. Det er på grundlag af indhøstede erfaringer rimeligt at jævnføre den med folkeskolen i almindelighed. Jeg noterer med samme tilfredshed bestemmelsen om, at skoleundervisningen kan bortfalde, hvis det skønnes, at der ved hjemmeundervisning eller på anden måde sørges for barnets undervisning og almindelige udvikling.

I det hele taget er det væsentligt, at hjemmet spiller en central rolle. Det er rigtigt at lægge den største vægt på, at blinde børn, inden de eventuelt skal være kostskoleelever, har fået et naturligt tilhørsforhold til deres familie og er blevet fortrolige med tilværelsen, som den former sig for mennesker i almindelighed.

Det er naturligt på baggrund af gældende lovgivning, at staten i fornødent omfang driver børnehaver, børnehjem, kostskoler og andre skoler for blinde og stærkt svagsynede, men jeg er på den anden side glad for, at man gennem lovgivningen åbner adgang til, at tilsvarende institutioner kan oprettes ved kommunal eller privat foranstaltning.

Jeg vil gerne i det store og hele anerkende forslaget og dets gode motiver. Jeg tror, det er rigtigt på denne måde at samle lovgivningen for blinde og svagsynede, og jeg finder, at der gennemgående er en naturlig og rigtigt tilvejebragt sammenhæng mellem

[Givskov Christensen.]

lovforslagets bestemmelser: fra undervisning over vejledning og erhvervsmæssig uddannelse til erhverv. Det er mit ønske, at det må kunne befordre mulighederne for blindes og svagsynedes bedst mulige tilpasning til det normale samfund.

Jeg har sluttelig nogle få bemærkninger om to spørgsmål. Forslaget er ikke i sin økonomiske konsekvens overskueligt. Der er tale om ret betragtelige udvidelser i sammenligning med gældende lov. Jeg har under ingen omstændigheder til hensigt at underkende nødvendigheden heraf. Det fremgår af, hvad jeg allerede har sagt. Men vi vil gerne søge at komme til klarhed over forslagets økonomiske konsekvenser.

Det andet spørgsmål vedrører undervisningen specielt af svagsynede børn og unge. Kommissionen fremhæver det betydningsfulde i at få viden om, på hvilken måde svagsynsundervisningen i folkeskolen realiseres. Der skal være iværksat en nærmere undersøgelse på socialministeriets foranledning, og jeg vil gerne spørge, om denne undersøgelse er tilendebragt. I bekræftende fald vil den måske også kunne være vejledende for os ved behandlingen af dette lovforslag.

Jeg vil konkludere disse bemærkninger i min sympati for lovforslaget. Vi er indstillet på at medvirke til løsningen af de alvorlige problemer, det omfatter for mange medborgere. I håb om, at de af mig rejste spørgsmål vil kunne besvares enten her eller i det kommende udvalg, kan jeg tilsige vor medvirken til en velvillig udvalgsbehandling med ønsket om et resultat indenfor en overskuelig fremtid.

Jacob Pedersen: Det foreliggende lovforslag om foranstaltninger vedrørende blinde og stærkt svagsynede, der er at finde som bilag nr. 1 i betænkningen af juni 1955, er ikke uden grund blevet modtaget med interesse og velvilje. Betænkningen bibringer læseren klart og anskueligt en forestilling om de utallige særlige og vanskelige problemer, der opstår for mennesker, der ikke ejer synssansens lykkelige gave. Lovforslaget med bemærkninger er således en del af kommissionens arbejde, og jeg forstår godt, at den højtærede minister har kunnet tiltræde det med tak til kommissionen.

Jeg kan give tilslutning til denne anerkendelse. Selv en ikke særlig kyndig kender af lovforslag og love i det hele taget kan føle — og det må jeg måske give udtryk for her — at det foreliggende lovforslag, både hvad form og indhold angår, ligesom giver et indtryk af en logisk og selvfølgelig løsning af en stillet opgave. Dette er kommissionens fortjeneste. Problemerne for vore blinde medborgere har den set, den har erkendt dem og delt dem op for til sidst i et forslag til en rammelov at give muligheder for at tilpasse for sorgen, tilpasse hjælpen, de skiftende tiders tarv. Mit parti kan erklære sig helt enigt heri. Vi vedkender os vore forpligtelser overfor vore medmennesker, der er ramt eller rammes af en hård skæbne og derfor har hjælp behov, og vore bestræbelser vil indenfor de områder, hvor statens indgriben er påkrævet, gå ud på at skabe klare og enkle love og bestemmelser, som virker efter deres hensigt, hurtigt og effektivt.

Ifølge forsorgslovens §§ 66 og 69 skal staten drage omsorg for opdragelse, underhold, forsørgelse, kur og pleje i forskellige sygdoms- og trangstilfælde, herunder også forsåvidt angår de blinde. Det foreliggende lovforslag bygger på disse regler, hvorefter staten har ansvaret for blindeforsorgen og betaler de hermed forbundne udgifter. Det er i sin orden.

Ligeledes er mit parti helt enigt i, at der bør gennemføres en udbygning og effektivisering af blindeforsorgen bl. a. gennem nye regler om indberetning angående blinde, udbygning af vejledningen for forældre til blinde og svagsynede børn og øget hjælp og støtte til erhvervsmæssig uddannelse og erhvervsmæssig placering i samfundet, hvad enten der er tale om anvisning af egentligt lønarbejde eller om råd og vejledning ved etablering som selvstændig erhvervsdrivende, herunder hjælp til indkøb af værktøj og til salg af produktion og — hvad der måske bør lægges særlig vægt på — hjælp til organisering af hjemmearbejde, samt iøvrigt gennem hjælp på de områder, der er angivet i lovforslaget.

Den særlige arbejdsanvisning for blinde og svagsynede, der eventuelt kan etableres, vil blive tilrettelagt efter forhandling med økonomi- og arbejdsministeriet, og det vil igen sige — sådan har jeg forstået det — i

[Jacob Pedersen.]

nært samarbejde med de offentlige arbejdsanvisningskontorer og disses særlige afdelinger for erhvervshemmede, der således i dette tilfælde kommer til at virke som en slags kontaktorganer.

I denne forbindelse må jeg måske minde om to lovforslag, der blev fremsat af den højtærede socialminister i efteråret 1955; det ene var forslag til lov om samordning af foranstaltninger for erhvervshemmede, der går ud på nedsættelsen af kommunale kontaktudvalg til koordinering af de forskellige foranstaltninger, som kan bringes i anvendelse overfor erhvervshemmede, altså en samlet løsning med indpasning af disse medborgere på arbejdsmarkedet. Det andet lovforslag, forslag til ændring af forsorgslovens § 30, går ud på at skabe hjemmel til som kommunehjælp at yde hjælp til oplæring m. v. af erhvervshemmede, der ikke i den henseende kan hjælpes gennem særforsorgen eller gennem invalideforsikringen.

Vi har således i hele dette vigtige spørgsmål forsorgsloven som en slags grundtema. Dens paragraffer kan slettes eller ændres eller udbygges ved nye love og bestemmelser.

Nogle invalidegruppers erhvervsmæssige problemer tages op til løsning indenfor særforsorgen, medens andre grupper ikke kan få deres problemer løst af de særlige forsorgsgrene. For disse sidste gruppers vedkommende, altså dem, der ikke kan hjælpes gennem de særlige forsorgsgrene, kan der således blive tale om at komme i forbindelse med vidt forskellige institutioner som f. eks. sygehuse, socialkontorer, arbejdsanvisningskontorer, arbejdsløsheds-kasser, sygekasser, mødrehjælpsinstitutioner og flere endnu, der skal behandle de forskellige sider af samme sag for den samme person; for at samordne og forenkle her må der en ny lov til, der skaber mulighed for den nødvendige kontakt. Det hele kan virke noget indviklet med nævn, udvalg og kontaktudvalg, det kan virke som en kinesisk æske, og det giver anledning til det spørgsmål, som jeg har hørt fremsat, om vor forsorgslovgivning ikke efterhånden kommer til at lide af for megen overlappning, så det bliver nødvendigt at besinde sig på en kortlægning af grænserne mellem de forskellige

organers områder for at gøre det hele mere enkelt og ligetil, mere smidigt og effektivt.

Det foreliggende lovforslag — sådan forekommer det mig — tilsigter en sådan smidighed og effektivisering. Det vil søge at løse de blindes problemer — og bør kunne det — ved at åbne veje og anvise muligheder og midler. Reglerne for undervisning af blinde og svagsynede børn er indarbejdet naturligt i loven, og undervisningspligtens indtræden er lige så naturligt bragt i overensstemmelse med folkeskolelovens regler. Når man betænker, at det blinde barn må lære en række ting, som andre børn enten slet ikke behøver at lære eller lærer langt hurtigere og lettere, fordi de kan se, f. eks. at færdes omkring, at spise, klæde sig på o. s. v., indser man, at det ikke kan være for tidligt at begynde den egentlige undervisning ved 7 års alderen.

I de kommende år må vi have opmærksomheden henvendt på, at det blinde barn som det seende får mulighed for at blive undersøgt af en psykolog, en blindepsykolog, således at den særlige blindepsykologi bliver et mere dyrket område i Danmark, end det hidtil har været. Vi har måske endda været ikke så lidt bagefter andre lande her, har jeg forstået, og jeg vil gerne henlede opmærksomheden herpå, så vi bliver fuldt opmærksomme på denne efter min mening meget vigtige side af sagen. Jeg har i betænkningen mærket mig, at med hensyn til det, man har kaldt den talende bog, er der et samarbejde i gang mellem de nordiske lande, et samarbejde, som bør hilses med glæde og tilfredshed. Arbejdet stiler mod en fælles ordning, hvis løsning ikke er langt borte, således at der her vil blive skabt et uvurderligt hjælpemiddel for de blinde.

Det kan være vanskeligt for udenforstående at forstå de mangfoldige problemer og vanskeligheder, der er eller kan opstå for den blinde. Det synes derfor selvfølgelig og nødvendigt at følge resultaterne af de gjorte forsøg op med en konsulentordning til bistand ved de forskellige foranstaltningers gennemførelse i henhold til gældende lov. En blindkonsulents opgave vil være at sætte den enkelte i gang, erhvervsmæssigt såvel som menneskeligt, at støtte og stimulere i alvorlige og afgørende perioder i den blindes liv, når ensomheden melder sig, når følelsen af at være isoleret måske

[Jacob Pedersen.]

griber den, for hvem den vitaleste af alle sanser, øjnenes sans, svinder bort og bliver til mørke. Her må særlige blindekonsulenter kunne give en livsvigtig håndsrækning, og vor opgave, dette høje tings opgave, bliver at medvirke til, at dette kan ske.

Med disse bemærkninger skal jeg på mit partis vegne tilsige en velvillig behandling i udvalg af det foreliggende lovforslag.

Johs. Christiansen: Jeg vil gerne til indledning sige et par venlige ord til den kommission, som har afgivet den betænkning med tilhørende forslag, der er til behandling her. Det er et menneskeligt dokument, og jeg synes, at kommissionen har givet os et stærkt og levende og et meget indtrængende billede af, hvad den lovgivning betyder, som der er lagt op til her.

Jeg vil også gerne sige — nu skal jeg sige det meget mildt og venligt, da den højtærede socialminister jo desværre er forhindret i at være tilstede — at jeg stadig ikke kan forstå, hvorfor man ikke i tide har villet tage fat på en generel løsning, en samlet løsning af alle de problemer vedrørende de invaliderede, som rejser sig og har rejst sig. Det forekommer mig, at dette at gå den stykkevisse fremgangsmådes vej ikke er nogen rationel fremgangsmåde. Jeg tror, det ville have været muligt at gennemføre en samlet lovgivning på et sådant grundlag, at det i højere grad ville have ramt det helt rigtige på de forskellige områder. Det er rigtigt nok, det er et stort område, der er tale om, men jeg synes, det er vanskeligt at løse alle disse mange problemer uden at se dem og behandle dem i indbyrdes forhold. Jeg skal ikke benægte, at man kan komme frem ad den stykkevisse vej, det gør man formentlig også, men der vil dog komme en dag, må jeg gå ud fra, hvor man alligevel bliver nødt til at kodificere alle de forskellige love der nu gennemføres stykkevis, og så mener jeg, at man med større held og ud fra en mere rationel tankegang kunne være gået i gang med dette arbejde på et tidligere tidspunkt så havde det muligvis allerede været fra hånden nu.

Disse bemærkninger skal ikke opfattes som noget som helst udtryk for, at jeg ikke ser med den største velvilje på det

foreliggende forslag. Det gør jeg, fordi jeg betragter dette forslag som et udtryk for en vilje til lovgivning, som det ligefrem er vor pligt at fremme mest muligt. Jeg kan gøre dette så meget desto lettere, som den hovedlinie, der følges i forslaget, nøje falder sammen med, hvad mit parti skrev på sit program i fjor, programmet af 1955, hvori det hedder — jeg vil gerne have lov til at citere et lille stykke:

„Invalidelovgivningen ændres, så dens hovedopgave bliver at sætte de invaliderede i stand til at ernære sig selv og deres familie ved eget arbejde. Det offentlige må yde tilstrækkelig økonomisk støtte under opskoling, og stat, kommune og andre offentlige myndigheder må gå i spidsen med ansættelse af invaliderede og andre erhvervshemmede. Der må ydes støtte til opførelse af særlige beboelses- og værkstedsbygninger, hvor stærkt invaliderede efter evne kan bidrage til deres eget underhold.“

At blinde og særlig svagsynede falder ind under kategorien stærkt invaliderede, kan der ikke rejses tvivl om. Efter den gennemgang af dette lovforslags enkeltheder, som ærede ordførere allerede har foretaget, og som også findes i ministerens fremsættelsestale og i de forslaget ledsagende bemærkninger, skal jeg for mit vedkommende afstå fra at fordybe mig i forslagets enkelte paragraffer. Jeg kan sige, at de principielle og tiltrædende bemærkninger, der allerede er faldet, stort set også dækker, hvad jeg i så henseende kunne have sagt.

Jeg skal derfor indskrænke mig til at gøre følgende bemærkning. Af rent sproglige grunde henstiller jeg, at man finder frem til en ændring i lovforslagets titel; der tales her — og det gøres der hele lovforslaget igennem — om „stærkt svagsynede“. Meningen er naturligvis klar nok, men sammensætningen af disse to i deres indhold så væsensforskellige ord — „stærkt“ og „svag“ — er efter mine begreber noget uheldig. Ordet „stærkt“ foran „svagsynede“ bør kunne erstattes med et andet ord; et ord som „særlig“ mener jeg ville være mere passende i denne forbindelse.

Dernæst mener jeg, det bør overvejes, hvorvidt det i § 1 nævnte blindenævn har

[Johs. Christiansen.]

den helt rigtige sammensætning. Jeg skal ikke komme nærmere ind på problemet her, men jeg forbeholder mig at rejse visse spørgsmål i denne forbindelse i det udvalg, der formentlig bliver nedsat.

Bestemmelsen i § 5 om, at blinde og særlig svagsynede børn skal modtage deres undervisning på en af statens blindeskoler, må jo ses i forbindelse med, at blindeforsorgen påhviler staten. Princippet tydeliggøres nærmere i bestemmelserne i lovforslagets § 6, stk. 3, om, at sådanne børn efter henvisning kan anbringes i institutioner for forebyggende børneforsorg. Men i kraft af disse institutioner og tilstedeværelsen af disse bestemmelser, jfr. navnlig § 17, gøres der jo ubestrideligt visse indgreb i forældrerettighederne. Konsekvensen heraf må dog vist så blive tilføjelsen af en ny paragraf om, at de afgørelser, der kommer på tale her, vil kunne gøres til genstand for anke. Indgrebet i forældreretten er en alvorlig ting, også hvor den foretages i den bedste hensigt. Her må varsomhedens princip ikke skydes til side; derfor må der efter min opfattelse skabes sikkerhed for, at forældrene i givet fald kan indanke en afgørelse, helst vist nok for domstolene.

Om den i § 8 foreslåede særlige arbejdsanvisning for blinde og særlig svagsynede ønsker jeg at sige: uden at ville underkende nødvendigheden af en sådan institution må jeg på den anden side mene, at der ved et nøje samarbejde mellem de i § 10 foreslåede konsulenter og de allerede bestående arbejdsanvisningskontorer sammen med Dansk Blindesamfunds tillidsmænd landet over må kunne ydes de arbejdsduelige blinde og særlig svagsynede en sådan bistand, at det i § 8 foreslåede må kunne indskrænkes til noget yderst minimalt.

Den foreslåede ansættelse af blindekonsulenter hilser jeg med udelt glæde. Det er mig bekendt, at der er et endog meget stort behov for den bistand, sådanne konsulenter vil kunne give. Hvis der ikke på de psykologiske rigtige tidspunkter i en blind kvindes

eller mands af dybe vanskeligheder randede tilværelse ydes de pågældende en kyndig og forstående bistand af folk med stor og øvet indfølgelsevne, vil den tragedie, der i forvejen er mere end stor nok, kunne antage former, som man næsten ikke tør tænke på.

Det er mit håb, at det udvalg, som ventes nedsat, forholdsvis hurtigt vil kunne tilendebringe sine overvejelser vedrørende denne sag. Jeg skal for mit vedkommende bidrage mest muligt dertil. Det er en sag, som ifølge hele sin natur taler indtrængende til hjertet, men den taler i højeste grad også til forstanden, så sandt som det vil være af den største betydning, at der gennem dertil tjenende foranstaltninger gives også de blinde muligheder for at kunne gøre en positiv indsats i den fælles samfundshusholdning og derved opnå den menneskelige tilfredsstillelse, det er at kunne udfylde en plads jævnsides med andre borgere i samfundet.

Ragnhild Andersen: Den kommunistiske gruppe ser med megen sympati på det fremsatte forslag til lov om foranstaltninger vedrørende blinde og stærkt svagsynede. Vi kan helt og fuldt tilslutte os det synspunkt, kommissionsbetænkningen giver udtryk for: at målet med en blindelovgivning må være, såvidt det er gørligt, at sikre alle blinde og svagsynede medborgere mulighed for at føre en normal tilværelse.

Det mål, kommissionen satte sig, og som det fremsatte lovforslag ønsker at realisere, burde lovgivningen i og for sig sætte sig for alle de grupper af medborgere, der af naturen er handikappet på det ene eller på det andet område. Vi har jo i vort land — som det også er tilfældet i andre lande — flere grupper af medborgere, som er handikappet, enten fordi deres syn, deres hørelse, deres talegaver eller åndsevner er svækkede. Nogle er svækkede helt fra fødslen, andres evner undergraves senerehen i livet; for dem alle gælder det, at det er medborgere, som har behov for en særlig omsorg fra samfundets side. Denne omsorg fra samfundets

[Ragnhild Andersen.]

side bør ydes i et sådant omfang og på en sådan måde, at de svækkede og deres omgivelser ikke føler sig tyngede og miskendte i samfundet eller tvinges til at leve under forhold og vilkår, som almindelige, normalt udrustede mennesker ikke finder værdige. Altfor ofte møder vi i lovgivningen det synspunkt, at det koster store penge at løse de vanskeligt stilledes problemer gennem de særforanstaltninger, der er nødvendige. Vi hører ofte, at midlerne ikke er tilstede. Det er glædeligt, at dette synspunkt ikke har været draget frem i anledning af nærværende lovforslag, hverken af forslagsstilleren eller af de partiordførere, som har haft ordet.

Mit parti mener, at det er et velordnet samfunds pligt at løse de vanskeligt stilledes problemer og at betale de omkostninger, der følger dermed, og vi mener også, at vi i vort samfund har råd dertil. Vi har ingen betænkeligheder ved de midler, det vil kræve, hverken på dette område, eller hvor talen er om de andre vanskeligt stillede medborgere, som jeg lige har omtalt. Jeg mener ikke dermed, at der for alle de forskellige grupper af vanskeligt stillede medborgere skal gælde samme lovregler. Jeg tror, det er rigtigt — således som sket er — at der er gennemført en særlig lov for de talelidende og døvstumme, og at vi nu gennemfører en lovgivning for de blinde og meget svagsynede.

Jeg vil gerne i denne forbindelse pege på, at een stor mangel står nu tilbage, hvad denne lovgivning angår, og det er spørgsmålet om foranstaltninger for de evnesvage, for dem, vi kalder åndssvage. Vor lovgivning for de evnesvage, ikke mindst for børnene, men også for de voksne, er — det er jo alle, også det høje ting, bekendt — så mangelfuld, at der faktisk sammen med dette lovforslag om foranstaltninger vedrørende de blinde og svagsynede burde være fremsat et tilsvarende lovforslag om foranstaltninger vedrørende de evnesvage.

Jeg siger dette, fordi jeg gerne vil opfordre socialministeren til at fremsætte lovforslag herom snarest. Nu er socialministeren jo desværre syg, men der er da i dag, og formodentlig også de nærmeste dage, en stedfortræder. Jeg vil altså gerne anmode socialministeren om at stille forslag om en lov-

givning for de evnesvage til sikring af, at der også for disse grupper bliver oprettet særlige skoler, børnehaver og fritidshjem, og at der stilles flere penge til rådighed for forsorgen for evnesvage, så at livet på anstalterne kan forbedres — det er i højeste grad påkrævet — og således at der kan åbnes større mulighed for uddannelse og oplæring af de evnesvage børn og de unge, ligesom det bør sikres, at de evnesvage kan opnå invaliderente.

Disse bemærkninger angående manglerne på denne lovgivnings område er ingenlunde fremført for at afsvække det foreliggende lovforslag om foranstaltninger for blinde og svagsynede — tværtimod; der er grund til at sige den kommission, som har arbejdet med dette spørgsmål, tak for det arbejde, den har udført, og for de fyldige oplysninger, den har stillet til rådighed for folketinget og offentligheden, for dens forslag, og fordi man i kommissionen er kommet til enighed angående forslagene. Dette sidste kan desværre ikke siges om alle kommissioner — jeg tænker på den nylig afgivne betænkning fra folkeforsikringskommissionen, som desværre ikke nåede til enighed, hvorfor problemet er vanskeligere for folketinget at løse.

Hvad selve lovforslaget vedrørende de blinde og svagsynede angår, tilslutter mit parti sig tanken om et rådgivende og vejledende blindenavn, sammensat af de mennesker i blindeforsorgen, der har erfaringerne og kender til forholdene herindenfor, og vi er enige i, at der bør ansættes blindekonsulenter. Vi anser det ligeledes for rigtigt, at der bliver bedre regler om indberetning til blindeforsorgen, så at man kan få et rigtigere billede af forholdene: hvor mange blinde vi har, og under hvilke kår de lever, samt at der bliver givet mere vejledning til forældrene.

Mit parti finder det også naturligt, at de blinde børn skal have ret til at begynde skolegangen ved det 7. år ligesom andre børn, og at der sikres alle en mindst 10-årig uddannelse i skolen, ligesom vi er enige i forslaget om aftenskoler, efterskoler og højskolekursus — i lighed med, hvad andre, normalt seende personer har adgang til.

Vi kan også tilslutte os, at man på baggrund af de indhøstede erfaringer fra arbejdsanvisningen igangsætter en særlig

[Ragnhild Andersen.]

arbejdsanvisning for blinde og svagsynede, samt at der gives blinde og svagsynede vejledning ved etablering og udøvelse af selvstændigt erhverv.

Min gruppe tror ligeledes, at større økonomisk og praktisk støtte til start af erhvervsvirksomhed er meget påkrævet, for i modsat fald er det så godt som udelukket, at de blinde og svagsynede kan komme i gang med erhvervsvirksomhed, eller det vil i bedste fald være tvivlsomt, om de kan holde sådan virksomhed i gang.

De foreslåede bestemmelser om en tiltrængt forbedring af statens øjenklinik og sygeafdeling og om sammenlægning af statens trykkeri og bibliotek med det af foreningen Danmarks Blinde drevne trykkeri og bibliotek mener vi også bør gennemføres.

Vi kan ligeledes gå ind for forslaget om hjælp til særlige hjælpemidler til blinde, der ikke kan få dem i henhold til folkeforsikringsloven. I den anledning er der grund til at sige, at denne bestemmelse i folkeforsikringsloven burde ændres. Det er ikke rimeligt, at der findes blinde, og heller ikke andre invaliderede, som, fordi de ikke har kunnet optages i sygeforsikringen, ikke kan få de særlige hjælpemidler, der stilles til rådighed for andre, som er medlemmer af sygeforsikringen.

Lovforslaget omhandler indførelsen af en lang række foranstaltninger; alligevel finder jeg anledning til at sige, at jeg ikke føler mig sikker på, at det er helt tilstrækkeligt. Jeg er ikke sikker på, at det rækker så langt, at vi med god samvittighed kan sige, at nu er problemerne for vore blinde og svagsynede løst på en måde, som disse kan være tilfredse med. Når jeg siger det, vil jeg gerne have lov at henvise til betænkningen, til de ting, som deri er fremdraget af kommissionen. Det fremgår af betænkningen, at gruppen af blinde og svagsynede ikke er ret stor i forhold til hele befolkningen. I alderen 15—65 år er der 2 700 blinde; ca. 2 100 oppebærer invaliderente, ca. 150 oppebærer kronisk sygehjælp. Der er grund til i denne forbindelse også at sige, at det ville være rimeligt, om der var adgang for alle, som har hjælp behov, til at få invaliderente, så at de 150 ikke skulle nøjes med kronisk sygehjælp, som dog ikke er det samme som invaliderente — selvom ydel-

sens størrelse er den samme — fordi den ydes efter trang. Kommissionen gør opmærksom på, at forklaringen på, at så mange har invaliderente som 2 100 ud af 2 700 blinde, tildels må søges i bestemmelserne i invaliderentelovgivningen eller manglerne i forsorgsloven.

Det siges i kommissionens betænkning på side 19, at de fleste blinde ikke kan eksistere uden renten. Men så siges der senere i afsnit 11 på side 70 om invaliderenten:

„Kommissionen ønsker imidlertid at pege på, at de gældende regler om invaliderente trods de indførte forbedringer dog stadig ikke i tilstrækkelig grad animerer blinde til at skaffe sig arbejde. Kun et meget begrænset antal blinde er i stand til at tjene en normal indtægt, medens adskillige kan tjene noget under det normale. For at få invaliderente kræves imidlertid efter folkeforsikringsloven som hovedregel, at erhvervsevnen er nedsat til omkring $\frac{1}{3}$ eller derunder. De blinde, som i forvejen på grund af deres handicap er særlig hemmet, vil derfor være fristet til at søge at begrænse deres indtægter ved normalt arbejde, således at de kommer under tredjedelsgrænsen, eventuelt rentens grundbeløb med tillæg (den såkaldte kronegrænse), og de vil ligeledes, når de har fået renten, være tilbageholdende med at forøge deres indtægter af frygt for at miste renten eller få den væsentlig nedsat.

Den gældende ordning kommer således til at modvirke de bestræbelser, der også af de blindes egen organisation, Dansk Blindesamfund, gøres for at skaffe blinde ud i erhvervslivet. Det er herefter kun de mest selvstændige blinde, der er i stand til at give slip på invaliderenten. Det virker også uheldigt, at blinde, som har mistet invaliderenten på grund af arbejdsindtægt, og som derefter bliver arbejdsløse, ofte har svært ved at generhverve renten. Renten kan kun generhverves, såfremt det er invaliditeten alene, der bevirker, at den pågældendes erhvervsevne er nedsat i det omfang, der kræves til opnåelse af invaliderente. Ligeledes tager behandlingen af sager om generhvervelse af invaliderente en vis tid,

[Ragnhild Andersen.]

og selvom der eventuelt kan opnås forskud på invaliderente gennem kommunen, svækker usikkerheden med hensyn til muligheden for at generhverve renten rentemodtagerens initiativ til at frigøre sig fra renten.

Man burde derfor efter kommissionens opfattelse overveje, hvordan man mest hensigtsmæssigt kunne ændre rentereglerne, således at de styrkede rentemodtagernes interesser i at skaffe sig arbejdsindtægt og om muligt at overgå fra rente til at blive helt selvforsørgende. Det burde herunder overvejes, hvorvidt det eventuelt vil være hensigtsmæssigt og muligt at foretage en vis forhøjelse af den *bistandsydelse*, der som nævnt ydes til blinde, der ikke får rente. Da det rejste spørgsmål imidlertid, selvom vanskelighederne er særlig store for blinde, også vedrører andre invalidegrupper, og da det er kommissionen bekendt, at De samvirkende Invalideorganisationer har rettet henvendelse til regeringen og folketinget om ændring i reglerne om invaliderente, har kommissionen ment at måtte indskrænke sig til at pege på de anførte forhold.“

Jeg har fremdraget disse ting, fordi kommissionen ikke har stillet noget forslag, efter hvad der siges i betænkningen, ikke fordi den ikke finder anledning dertil, men fordi den ikke mener at have været berettiget dertil — hvad den også siger andetsteds — på grundlag af det kommissorium, der har været for denne kommission. Mit parti har ved tidligere lejligheder peget på vanskelighederne for de invaliderede og på de, jeg kan ligefrem sige urimeligheder, der ofte kan opstå ikke mindst for de blinde som følge af trediedelsgrænsen.

Vi har ved tidligere lejlighed her i tinget stillet forslag om, at invaliderenten ikke skulle kunne fratages invaliderede, så længe renten plus anden indtægt ikke tilsammen oversteg, hvad andre mennesker, der ikke var invaliderede, kunne opnå ved tilsvarende erhverv. Hvad de blinde angår, som jo ved udøvelse af erhverv i næsten alle tilfælde ydermere må have bistand af andre og derfor har ekstra udgifter, må det være ligetil, at en sådan regel blev gældende for dem. Mit parti opfordrer

derfor det udvalg, der nu skal ned sættes til videre behandling af lovforslaget, til også at tage denne side af sagen med i betragtning, selvom der ikke på dette punkt foreligger et forslag fra kommissionen. Vi opfordrer til, at man undersøger, om ikke der er mulighed for også på dette punkt at bedre forholdene til gavn for vore blinde.

Med disse ord skal jeg tilsige mit partiss støtte og velvilje til gennemførelse af det foreliggende lovforslag.

Søren Olesen: Jeg kan fuldtud tilslutte mig de velvillige ord, der fra alle sider er faldet angående de blindes forhold, og jeg skal ikke gentage dem her.

Dette lovforslag er jo ikke et direkte forslag om forsorg — bestemmelser herom findes i andre forsorgslove — men forslaget går ud på at skaffe de blinde uddannelse og vejledning og hjælp, så at de i så vidt omfang som muligt kan træde ind i erhvervslivet, hvilket naturligvis ikke alene er til nytte for samfundet, men i særlig grad er til hjælp for dem selv, idet de så føler, at de udfylder en plads i tilværelsen og ikke er unyttige, hvad jo er af den allerstørste betydning for deres menneskelige forhold.

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at hjælpen på en del af disse områder, særlig hvad angår at skaffe de blinde et erhverv, at skaffe dem ind på forskellige pladser, at yde dem vejledning, har været varetaget af Dansk Blindesamfund. Jeg mener, at der også ved denne lejlighed bør lyde et anerkendende ord til Dansk Blindesamfund, fordi man netop dér gennem de mange år har taget sig af de blinde derved, at man har søgt at yde dem den vejledning og den hjælp, som de ikke kunne skaffe sig selv. Jeg er derfor glad for, at det er foreslået i lovforslaget, at der i blinde-nævnet skal være fire repræsentanter for Dansk Blindesamfund. Jeg mener, at det netop er rigtigt, at man nu knytter denne lovgivning sammen med det frivillige arbejde, som der hidtil har været for at hjælpe de blinde og svagsynede. Det skulle nemlig ikke gerne gå sådan, at hvor staten begynder at tage sig af et eller andet område, dér hører de frivillige bestræbelser op, ja, undertiden opstår der en kamp, sådan som vi har set det indenfor børneforsorgen, hvor man næsten er ved at ville forbyde de

[Søren Olesen.]

frivillige og private institutioner at eksistere. Dette være sagt i forbifarten. Jeg synes altså, at her har man været mere heldig. Man har knyttet forbindelsen til det, som eksisterer, og man søger stadig ikke at ødelægge noget, som er virkelig godt. Jeg tror nemlig ikke, at vi, selvom vi nu får konsulenter og uddannelsesanstalter o. lign., kan undvære, skal vi sige den private og den almindelige sympati for at skaffe netop de blinde og svagsynede beskæftigelse og erhverv.

Forholdet er jo det, at vi, som har synets gave, tit undervurderer de blindes muligheder og evner, fordi vi er klar over, at vi selv, hvis vi ikke havde synsevnen, ville være ret hjælpeløse. De blinde og svagsynede har imidlertid opøvet særlige evner, så at de gør fyldest mange steder, hvor vi slet ikke på forhånd ville tro de kunne gøre fyldest. Derfor mener jeg, at der indenfor de almindelige erhvervsgrene sikkert er mange steder, hvor blinde og svagsynede kunne gøre fyldest, hvis bare de, der står i spidsen, havde tiltro til det. Det er det, som har været Dansk Blindsamfunds opgave — en af dem — og det er det, som man også i fremtiden må gøre ligefrem propaganda og agitationsarbejde for, så at man kan gøre det forståeligt for fabrikker og andre arbejdspladser, at der er visse steder, hvor de blinde kan gøre fyldest lige så vel som vi, der kan se, når arbejdet bliver lagt tilrette på den rigtige måde. Det mener jeg er vigtigere end disse særlige værksteder, som man tænker på at oprette. Man skal ikke tilstræbe at samle de blinde på eet sted; man skal tilsigte, at de såvidt muligt kommer ud blandt de andre erhvervssøgende og erhvervsdrivende. Derfor kan jeg også give min tilslutning til, at man søger at yde de blinde og svagsynede den hjælp, der er nødvendig, for at de kan opnå selvstændigt erhverv, når det ligger for, og når der er ønske derom.

Jeg kan altså tilsige min og mit partis velvillige støtte til det foreliggende lovforslag.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Jeg opfattede samtlige ærede ordførere således, at man fra alle sider var positivt indstillet

overfor det foreliggende lovforslag, og derfor bringer jeg socialministerens tak.

Jeg er ganske enig med det ærede medlem hr. Lysholt Hansen, når han understreger problemerne om den øgede beskæftigelse for de blinde som noget centralt i det foreliggende lovforslag. Jeg tror, det ærede medlem har ret i at understrege netop dette — det må være et hovedhensyn. Også andre ordførere var inde derpå.

Jeg er enig med det ærede medlem hr. Givskov Christensen i, at det er en værdifuld lovteknisk forbedring, når man samler de spredte bestemmelser om de blindes forhold i en særlig lov. Det ærede medlem pegede imidlertid med nogen skepsis på, at forslaget indeholdt vidtstrakte bemyndigelser for socialministeren; derom vil jeg gerne sige, at det, som også understreget af det ærede medlem hr. Lysholt Hansen, er en rammelov, der er tale om, og bemyndigelsen må derfor blive vidtstrakt. Det ærede medlem var noget betænkelig, forstod jeg, ved effektiviseringen af indberetningspligten, men jeg vil minde om, at en tilsvarende effektivisering af indberetningspligten blev gennemført så sent som i 1954 i lovgivningen om forsorgen for talelidende. Jeg forstår, at det ærede medlem, navnlig når han tænkte på blinde og svagsynede, var noget betænkelig ved de økonomiske konsekvenser, men også her vil jeg gentage, hvad det ærede medlem hr. Lysholt Hansen sagde, at bevillingsmyndigheden har lejlighed til at følge med i, hvilke midler der stilles til rådighed, og dette må vel ud fra folketingets synspunkt være tilstrækkelig betryggende.

Det ærede medlem efterlyste resultaterne af en igangværende undersøgelse vedrørende folkeskolens undervisning af blinde og svagsynede. Derom vil jeg gerne sige, at såvidt jeg er orienteret, drejer det sig her om et af undervisningsministeriet nedsat udvalg, men det vil være muligt under udvalgsbehandlingen at få klaret, hvor langt dette udvalg er kommet i sit arbejde.

Det ærede medlem hr. Jacob Pedersen nævnte det store spørgsmål om simplificering af hele forsorgslovgivningen, idet han var bange for, at en stykkevis lovgiven i hvert fald nogle steder kunne føre til en vis overlappning; jeg skal henlede den højt-

[Justitsministeren.]

ærede socialministers opmærksomhed på det ærede medlems bemærkninger og bede ham undersøge, om der kan foretages noget.

Til det ærede medlem hr. Johs. Christiansen vil jeg sige, at jeg synes i og for sig, det ærede medlem havde ret i den betragtning, at noget kunne have talt for at søge en samlet løsning af alle invalideredes forhold. Nu har man jo løst problemet for de talelidende, og her foreligger forslag vedrørende blindeforsorgen, så jeg vil tro, vi skal være tilfreds med at få disse forhold ordnet. Der kan komme ting frem senere, som nødvendiggør en løsning af problemer på andre områder; nu tror jeg, det er for sent at søge tilstræbt en samlet løsning.

Det ærede medlem gjorde nogle enkelte bemærkninger, som det vel vil være rimeligt at drøfte i udvalget; dog vil jeg gerne sige, at jeg ligesom det ærede medlem synes, at lovforslagets titel lyder lidt mærkelig; dette „stærkt — svag“ lyder ikke så heldigt, og det var vel rimeligt, om man søgte frem til en anden betegnelse.

I anledning af det ærede medlems kommentarer til § 6 vil jeg gøre opmærksom på, at der ikke i denne lovgivning er tale om tvangsmidler; her kommer de almindelige bestemmelser om børneforsorgen ind, herunder grundlovens § 71 med dens beskyttelse af den enkeltes frihed.

Til det ærede medlem fru Ragnhild Andersen kan jeg sige, at for de evnesvages vedkommende er en løsning i sigte, for så vidt som der for nogle år siden, vistnok i 1953, er nedsat en kommission om dette spørgsmål.

Endelig er jeg helt enig med det ærede medlem hr. Søren Olesen i den tak, han rettede til Dansk Blindesamfund for den virksomhed, dette har udfoldet.

Jeg vil slutte med endnu en gang at takke samtlige ordførere for deres velvillige indstilling til lovforslaget.

Hermed sluttede forhandlingene.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Lysholt Hansen: Jeg vil gerne foreslå, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Man gik derefter til:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om midlertidigt tillæg til visse ydelser i henhold til ulykkesforsikringsloven, loven om invaliderente m. v. til tilskadekomne militære værnepligtige samt loven om invalideforsørgelse.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1263, fremsættelsen i tidenden sp. 2303).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Orla Pedersen: Da mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Holger Larsen, er forhindret i at være tilstede ved mødet i dag, skal jeg på mit partis vegne anbefale det foreliggende lovforslag.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, drejer det sig om visse ydelser til militære værnepligtige, der er blevet invalider under aftjeningen af deres værnepligt før 1. april 1947, idet disse ydelser ikke er underkastet automatisk udligning ved pristalsregulering, som det er tilfældet for værnepligtige, der er kommet til skade efter denne dato. Man har ved lovændringen i 1952 forhøjet disse ydelser med 25 pct., således at de fulgte de automatisk regulerede ydelser for ulykkestilfælde, der var indtruffet efter 1. april 1947. Da ydelserne i disse sidstnævnte tilfælde fra 1. april 1956 automatisk vil blive forhøjet med 5 pct., ligesom de også pr. 1. april 1955 blev forhøjet med 5 pct., finder jeg det rimeligt, at ydelserne til værnepligtige, der er kommet til skade i tiden før 1. april 1947, får en tilsvarende forhøjelse, således at denne fra 1. april 1956 udgør 10 pct.

Med disse få bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Søren Andersen: Det lovforslag, som vi behandler her, tilsigter at bringe rente- og kapitalerstatninger og andre ydelser à jour for de grupper indenfor ulykkesforsikringen, der ikke automatisk får deres hjælp pristalsreguleret. Det drejer sig om dem, der